

Bu Bir Parti Programı Değildir

Tiqqun

2001

İçindekiler

Tanıtım	3
Çevirmenin Notu	3
Bu Bir Parti Programı Değildir	5
Tarihsel çatışmayı yeniden tanımla	5

Tanıtım

Tiqqun 1999 ve 2001 yıllarında çıkmış iki Fransız-İtalyan anarşist felsefe dergisinin adıdır. Yazarlarının isimleri belirtilmediğinden, hepsine fanzinin adı ile seslenildi. Dergi ününü 2008 yılında Tarnac Dokuzu (Tarnac Nine) ismi verilen, Tarnac, Fransa’da komünal bir hayat kurma çabası içindeki 9 (ve sonra 10) Fransız anarşistin, 160 trenin gecikmesine sebebiyet veren bir tren hattı sabotajından dolayı tutuklanıp yargılandıkları sırada; Tiqqun içindeki, yazarların yine isimsiz olduğu Görünmez Komite (The Invisible Committee) isimli grubun üyeleri oldukları ve Gelmekte Olan Ayaklanma (The Coming Insurrection) adlı eserlerinde tam olarak bu sabotajın nasıl yapılacağını detaylandırdıkları iddiası sebebiyle kazandı. Tarnac Dokuzu’nun davası kendi başına incelenmeyi hak ettiği gibi, Agamben, Badiou, Zizek gibi çağdaş sol filozofların da dikkatini çekti. Şimdilik kısaca diyebiliriz ki sonrasında terör yargılamasından suçsuz bulunan grup, grup 20lerinin sonlarında, eğitilmiş, merkezinde halihazırdaki tüketim sisteminin olmadığı bir geleceğin hayalini kuran gençlerden oluşuyordu. Tanıdık geldi mi?

Tiqqun’un iki sayısının situasyonist bir gelenekten geldiğini iddia edebiliriz ve başka solcular karşı çıkabilir bana. Ele alınan konular arasında altmış şekiz isyanları, İtalyan “Kurşun Yılları”, doksanların küresellik karşıtı protestoları yer alıyor. Buradaki dert geçmişin belli bir üretimini ötekilerden üstün kılmak değil, geçmişin savaş alanlarından günümüz için geçerliğini sürdüren silahları toplamak. Eserlerde kıta felsefesi ve antropolojiye yapılan atıflar, yazarların kendi oluşturdukları terminolojilerle iç içe geçerek kendine has bir dilin üremesine yol açıyor. Bu noktada eserleri anlamak için Debord ve Foucault’dan haberdar olmak gerektiği gibi, diğer Tiqqun eserlerinin ve bahsedilen dönemlerdeki genel sol kültürünün de bilinmesi gerekiyor. Bu, eserleri çevirmeyi pek zor kıldı gibi okumayı da belli bir araştırma sürecinin parçası kılıyor. Örneğin Bloom isimli tiplere ile James Joyce’un Ulysses’indeki Leopold Bloom’a atıf yapılarak, bahsedilenin yabancılaşmış modern süje olduğunu belirtiyor yazarlar. Tiqqun kelimesinin kendisi de İbranice’deki “Tikkun olam” kalıbından gelip “dünyanın iyileşmesi” anlamını taşıyor.

Yukarıdaki paragraflar ciddi miktarda Tiqqun’un İngilizce Wikipedia girişine dayanıyor ve bu birkaç şeyi işaret etmeli. Çevirmenin kendi araştırmasını yapacak zamandan yoksunluğuna, konu üzerinde Türkçe kaynağın yokluğuna, konu üzerinde İngilizce kaynakların bile merkezileşmiş karakterden yoksun oluşuna ve zaman içinde bu yazının, bu tanıtım da dahil değişecek karakterine. Tiqqun’un eserleri gerek bu terör davası gerek sonrasındaki obskür sol ilgi sebebiyle olsun, geniş frankofon ve anglofon kitlelere ulaşma süreci içinde. Türkiyeli okur için ne ifade edeceğinin kararı bilinmez ve okuyucunun elindedir. Tiqqun benim için düzenli ve pasif hale gelmiş solun çeşitli etmenlerinin ciddi bir incelemesi eleştirisi ve yenilemesine işaret ediyor, bu sebeple onu çevirmeye değer buluyorum; bu yolculukta hepimizi selamlıyorum.

Çevirmenin Notu

Çevirmen notları meraklı okurlar tarafından kitaba bir an önce başlamak için atlanmak, çokbilmiş okurlar tarafından aynı eserin diğer çevirileriyle karşılaştırılma çabasına cephanelik görevi görmek, çevirmenin becerisizliklerinin kefareti ödeyerek kendi vicdanını rahatlatması ve bazen de aynı eseri çevirmeye kalkacak diğer zavallıları uyarırken selamlamak için yazılır. Ben bir çevirmen değilim, çeviri konusunda bir eğitim almadım, tecrübem de lisans yıllarımda üç beş kuruş için çevirdiğim bir iki metinle sınırlıdır. Tiqqun, ya da Görünmez Komite (The Invisible Committee) ile tanışmam yine bu yıllarda, o zamanlarda ölmekte olan video paylaşım platformu Vimeo’ya yüklenmiş, kimin tarafından nerden nasıl çevrildiği belli olmayan bir kısa filme dayanır. Yıllardır o filme geri dönüp, o sitede, o şekilde belirişinin izlerini sürmeye çalışırım. Daha sonra yüksek lisanstayken başka bir sosyal medya platformu sayesinde Amerikan solunun genç kesiminin Tiqqun’a pek hâkim olduğunu gözlemledim. Bunun neden olduğu ile ilgili fikirlerim ve bunu bu çevirinin gerekliliğine bağladığım paragraflar bu çeviri ilerledikçe burada yerlerini alacak. Şimdilik kısaca şunu söyleyelim. Bu yaşayan bir doküman, bu da aslında kapitalin ölü zamanı içinde oturup sadece buna odaklanacak zamanın olmadığı için ara ara bakacağım anlamına ge-

liyor. Niyetim zaman içinde bu çeviriyi okunmaya değer hale getirmek. Tiqqun ve eserlerinin Türkçe çevirileri henüz (bulabildiğim kadarıyla) yok. Türk solu bu situasyonist Fransız yazarlar grubunu kendisiyle bağdaştıramadığı için mi pek habersiz ondan, 20 yıl yazılarının yayılması için yeterli bir süre mi değildi, yoksa kimse çevirmediği için mi bilinmiyor? Bilmiyorum. Bu eserin içeriğini kendime pek yakın görüp de onu yaymak istediğim için çeviriyor da değilim. Şiddetli denk gelişlerin çeşitlendirilmesinin öneminden bahsediyor eser giriş kısmında, devrimci anlar üretmek için. Derdim tamamen budur. Parça parça çevrilip sonra tümünden düzeltilip, göndermeleri notlarla açıklanıp, yayınlanacak olan bu eserin tüm hataları bana ait. İsterim ki işini bilen, konuya hâkim birisi Fransızca aslından çevirsin bu metni, bir internet sitesinin kenarında değil, raflarda, otobüs yolcularının ellerinde görelim bu eseri. Şimdilik böyle bir şey söz konusu olmadığı için, ben kendime bunu dert edindiğim için ve siz bu konuda pek bir şey yapamayacağınız için, açıklandığı haliyle parça parça yer alacak bu eserin bu pek garip hali Metapolitik'te. Fikir, eleştiri ve önerilerinizi çevirmene iletmekten çekinmeyin.

Bu Bir Parti Programı Değildir

Tarihsel çatışmayı yeniden tanımla

“Sıradan insanların yakın zaman içinde devletin ani ve şiddetli şekilde feshedilmesini ya da açıkça sürdürülecek bir sivil savaşı beklediklerine inanmıyorum. Bunun yerine gizli bir sivil savaş düşüncesi yaygınlaşıyor, gazeteciymişçesine konuşursak, devletin tüm hakkaniyetini feshedecek konumlar arası sivil savaş.” (Terrorisme et democratie, Editions Sociales, 1978)

Yeniden, kör deneyler, neredeyse hiç yol yordam bilmeden. (Elimizde o kadar az şey kaldı ki, bu bizim fırsatımız olabilir.) Yeniden, doğrudan eylem, saf yıkım, göz göre göre yüzleşme ve her türlü ara buluculuğun reddi: Anlamayı reddedenlere biz açıklama yapmayacağız. Yeniden, arzu, o yıllarca süregelen karşı devrim tarafından baskılanmış her şeyin tutarlılığının düzlemi. Yeniden, tüm bunlar: otonomi, serserilik, isyan, orji* ama özgün, olgun, üzerine düşünülmüş, yeni olanın zavallı çelişkilerinden arındırılmış halde.

Kibirle, uluslararası polis operasyonlarıyla, daimi zaferlerin ilan edildiği basın toplantılarıyla, mümkün olan tek dünya olarak gösterilen bir dünya; medeniyetin en yüce başarısı olarak gösterilen bir dünya, sonunda tamamen tiksindirici hale getirildi. Kendini ve tüm çocuklarını, kendi merkezinde yatan kötülükten tamamen ayırmayı becerdiğine inandırmış bir dünya. Sıradan bir yeni yılı milenyumun değişimi olarak kutlayan dünya, milenyumundan korkmaya başladı. Yıkımın evinde uzun süredir mesken tutmuş dünya şimdi yavaş yavaş fark ediyor “sosyalist blok”un yıkılışı onun zaferinin değil feci çöküşünün habercisi. Tarihin sonunun haykırışlarıyla şişirilmiş bir dünya, Amerikan yüzyılı ve komünizmin başarısızlığı, şimdi kendi havailiğinin hesabını vermek zorunda.

İçinde olduğumuz çelişkili anda, bu dünya -bu dünyanın polisleri aslında- kendileri için uygun görüldüğü kadar sıra dışı olan bir düşman inşa ettiler. Kara Tugay*’lardan, “gezgin anarşist sirkler”den, medeniyete karşı kurulmuş büyük komplolardan söz ediyorlar. İnsanın aklına Von Salomon’un Almanyası geliyor “The Outlaws”daki; fantastik bir gizli organizasyon ile kafayı bozmuş bir Almanya, O.C. denen bu kurum “gazla doldurulmuş bir bulut gibi” yayılıyor ve ONLAR da göz kamaştırıcı şaşkınlıklarını sivil savaşın gerçeklikleri yerine ona atfediyor. “Kötü bir vicdan onu tehdit eden gücü yerinden etmeye çalışır. Çöpten bir adam yaratıp ona dişlerini gösterir ve huzur bulur.” Tanıdık gelmedi mi?

Emperyal polisin denemelerine rağmen günümüzün olayları stratejik bir okumadan yoksun. Stratejik okumadan yoksunlar çünkü bu ortak bir özelliği gerektirirdi; hepimizin arasında ufak da olsa ortak olan bir benzerlik. Bu “ortak bir şey” herkesi korkutuyor, Bloom*’u geri çekilmeye zorluyor, bizi sersemletip aptallaştırıyor çünkü sürüncemede bırakılmış hayatlarımızın kalbinde yer alan bir şeyi tamir ediyor. Her şey için sözleşme imzalamaya alıştık. Bir pakta, anlaşmaya benzeyen her şeyden kaçıyoruz, çünkü bir pakt geri çekilemez ya gereklilikleri yerine getirilir ya da bozulur. En zor anlaşılan da bu, bir reddin gücünün ortak olanın pozitifliğine bağlı olduğu; “Ben” dediğimiz şeklin dediğimiz “Hayır”ın gücünü belirlediği. Sıklıkla tarihsel aktarımın üzerindeki kesintilere şaşırıyoruz, 50 yıl öncesinde hiçbir ebeveynin çocuklarıyla hayatı ile ilgili konuşmadığı, kendi hayatını tarihsel gerçeğe döndüremediği gerçeğinden kaynaklanan kesintiler; zavallı anekdotlarla dolu bir takipsizlikten ibaret olmayan bir tarih. Aslında kaybedilen bizim tarihimiz ve kendi içinde tarih arasında iletişimsel bir bağ kurma yeteneğimiz. Bunların hepsinin temelinde eğer her bir varlığı reddedersek, tüm amaçlardan vaz geçerse biraz huzur bulabileceğimiz düşüncesi yatıyor. “Bloom”lar savaşın bitmesi için savaş alanının terk edilmesinin yeterli olduğuna inandılar. Ancak hiçbir şey olmadı. Savaş bitmedi ve savaşmayı reddedenler kendilerini şimdi biraz daha silahsız, biraz daha dağınık halde buluyorlar ötekilere kıyasla. Budur şimdi “Bloom”ların ba-

ğrsaklarında yuvarlanmakta olan kinin sebebi, asla tatmin edilemeyecek olan kafaların yuvarlandığını görmenin, suçluyu parmaklarıyla göstermenin, tarihin tüm geçmişi için bir aklanışın güvenceye alınmasının arzularıyla ortaya çıkan. Tarihsel çatışmanın yeniden tanımlanışına ihtiyaç var, entelektüellik değil, yaşamsallık.

Yeniden tanımlamak diyorum çünkü tarihsel çatışmanın tanımını bizden epey önce, emperyalizm öncesi çağda, her varoluşun parçası olduğu sınıf mücadelesinde toplanmıştı. Bu tanım artık işlevselliğini yitirdi. Bizi felç olmaya, kötü niyete ve boş laflara itiyor. Bu başka çağım deli gömleği içinde ne savaş verilebilir, ne de hayat sürdürülebilir. Bugün mücadele etmek için sınıf kavramını ve onunla birlikte tüm belirlenmiş kökleri, güven verici sosyolojileri ve kimlik protezlerini kaldırıp atmak gerekli. Sınıf kavramı sadece bir lazımlık dolusu nevrozu tutmaya, ayırmaya ve sürekli suçlamaya uygun, ki bu ONLARIN pek hastalıklı zevklerini, Fransa'da ve toplumun her kesiminde uzun süredir sürdürdükleri yöntemdir. Tarihsel çatışma artık iki dev belirgin kesimi; iki sınıfı ayırmıyor. Ezilenler ve ezenler, baskın olan ve baskılanan, müdürler ve işçiler, aralarında her ayrı seferde açık farklar bulunabilen gruplar... Cephe artık toplumu değil her birimizi ikiye bölüyor; bizi vatandaş yapan şeylerin, temellerimizin ve geri kalan her şeyin arasında. Bu sebeple savaş her birimizin içinde emperyalist sosyalleşme ve ondan kaçış arasında veriliyor. Devrimci bir süreç biyopolitik dokunun herhangi bir noktasında ve anında ondan kaçış, ayrılış yollarını ortaya çıkartarak ve kırarak yürürlüğe koyulabilir. Böyle durumların, böyle yırtılma ve çatlakların hepsinin tek ortak noktası emperyalizm karşıtı yıkımdır. "Çatışmanın genel hattı yönetim sisteminin kendisinden gelir, gücün kullanıldığı, uygulandığı her biçimden. Biz bu tutarlılık zeminine Hayali Parti dedik ki ismi bu üretilmiş şeyin itibari bağlarını ve delilleri üzerine kurulduğu politik temsili görünür kılsın. Her tutarlılık zemini gibi Hayali Parti de hem zaten var hem de inşa edilmeyi bekliyor. Partiyi kurmak artık altında tüm ahlaki farklılıkların tek ve ortak bir mücadelede uğruna köşeye atıldığı kapsayıcı örgütü kurmak anlamına gelmiyor. Bugün, partiyi kurmak farklılıklarıyla birlikte yeni yaşama biçimleri kurmak, aralarındaki ilişkileri karmaşık hale getirmek ve onları aramızdaki olası bir sivil savaş kadar ihtiyatlıca geliştirmektir. İmparatorluğun en güçlü stratejisi karşı çıktığı her şeyi elinin tersiyle tek tarafa itmek, tek çirkin yığın içinde eşlemek -barbarlık, sekteryanlık, terörizm, aşırılık- ise, İmparatorluğa karşı savaşmak temelinde Hayali Partinin muhafazakâr kesimlerini -liberteryen milisler, sağcı anarşistler, ayaklanmacı faşistler, Kutubcu jihatçılar, kırsalcı mitilanlar- onun devrimci-deneyimsel kesimleri ile karıştırmamaktır. Partiyi kurmak bu sebeple bir örgütlenme sorunu değil, bir sirkülasyon; dolaşım sorunudur. Ya da örgütlenme sorunu parti içinde dolaşımı örgütlenme sorunudur. Çünkü yalnızca aramızdaki denk gelişlerin devam etmesi ve daha şiddetli hale getirilmesi ahlaki kutuplaşmayı ilerletebilir, partiyi kurabilir.

Tarih konusunda tutuklu olmanın içinde bulunduğu anda yaşamaktan aciz olan vücutların kaderi olduğu doğrudur. Yine de ben, şimdi yeni bir devrin başladığını düşününce 1960ların başında verilmiş olan mücadele devrinin sıkıntılarına geri dönmeyi konudan uzaklaşmak olarak görmüyorum. Devam eden sayfalarda 1970lerin İtalya'sına düzenli atıflar yapılacak. Korkarım ki bu alelade yapılmış bir seçim değildir. Eğer lafı çok uzatmaktan korkmasaydım size kolayca bize en ciddi ve en vahşice bırakılmış olan derdimizin temelinde, günümüzün aşırılıklarından arındırılmış politik iklimine rağmen, ne yattığını gösterebilirdim. Guattari'nin 1978'de yazdığı gibi: "İtalya'yı özel bir vaka olarak görmek, onu ilginç ama kendi dertlerimiz için faydasız bulmak yerine, bu ülkedeki gerginliklerin okunması üzerinden, daha güvenli iktidarların daha istikrarlı görünen sosyal, politik ve ekonomik durumlarına açıklık getirmeye çalışmamalı mıyız?" 1970lerin İtalya'sı bize en yakın ayaklanma anı olarak ortada duruyor. Buradan başlamalıyız, tarihi bir anı yeniden yazmak için değil, halihazırda hala süren savaşın kılıçlarını bilemek için.

Anarşist Kütüphane

Tiqqun
Bu Bir Parti Programı Değildir
2001

21.06.2022 tarihinde şuradan alındı: metapolitik.net

Çeviri: Efe Cengiz

İngilizce Aslı: This is Not a Program
Çeviriye başlangıç tarihi: 1 Mayıs 2022
Mevcut Sürüm: 31 Mayıs 2022

tr.anarchistlibraries.net